

**GRAĐANSKA
ALIJANSA**

Civic Alliance - Aleanca Ojtetare

IZVJEŠTAJ

Monitoring medija - izvještavanje o ranjivim grupama

**Podrška medijskim slobodama i
novinarskim standardima**

Podgorica, april 2021.

Norwegian Embassy
Belgrade

B | T | D The Balkan Trust
for Democracy
A PROJECT OF THE GERMAN MARSHALL FUND

I UVOD

Građanska alijansa je u saradnji sa Sindikatom medija sprovedla monitoring za potrebe projekta „Podrška medijskim slobodama i novinarskim standardima“.

Realizaciju projekta finansijski je podržala ambasada Kraljevine Norveške u Beogradu.

Na projektu su bili angažovani monitori: Milan Radović, Zoran Vujičić, Amina Murić i Mehdina Kašić Šutković. Takođe, podršku su nam pružile i kolege iz Sindikata medija.

Kako mediji imaju važnu ulogu u promociji jednakosti i borbi protiv diskriminacije njihov rad se ne ogleda samo u izvještavanjima koja se odnose na aktuelne događaje, već je neophodno da budu angažovani na promociji i sprečavanju diskriminacije putem edukativnih programa koji su usmjereni na opštu populaciju. Izvještavanje medija mora biti adekvatno - profesionalno i slobodno gdje će se na portalima transparentno boriti protiv govora mržnje i netrpeljivosti.

U skladu sa članovima 26 i 36 novog Zakona o medijima, urednici su dužni da komentare obojene govorom mržnje ili komentare koje promovišu ili pozivaju na diskriminaciju, filtriraju i obrišu. U toku monitoringa smo uočili pozitivne ishode i poštovanje gore navedenih članova zakona od strane urednika portala.

Ovaj projekat obuhvatio je praćenje tekstova o ranjivim kategorijama kao i registrovanje govora mržnje ili lažnih vijesti. Praćeni tekstovi se odnose na ranjive grupe u koje spadaju Romi i drugi manjinski narodi, LGBTQ, osobe sa invaliditetom, migranti, žene i drugi. Osim tekstova, praćeni su komentari na iste kako bi se uočile reakcije koje mogu biti problematične sa stanovišta odnosa prema svim onima koje obuhvatamo pod kategorijom „ranjive grupe“. Bili smo usredsređeni na praćenje medija i tekstova koji bi mogli da doprinесу daljem rastu stereotipa i širenju govora mržnje.

Građanska alijansa je pratila samo internet portale, jer su oni direktno povezani s društvenim mrežama, kao i zbog jednostavnog i brzog širenja vijesti. Osim toga, portali imaju veći doseg u poređenju s tradicionalnim medijima, posebno kada su u pitanju mladi kao i rast korisnika portala na mreži.

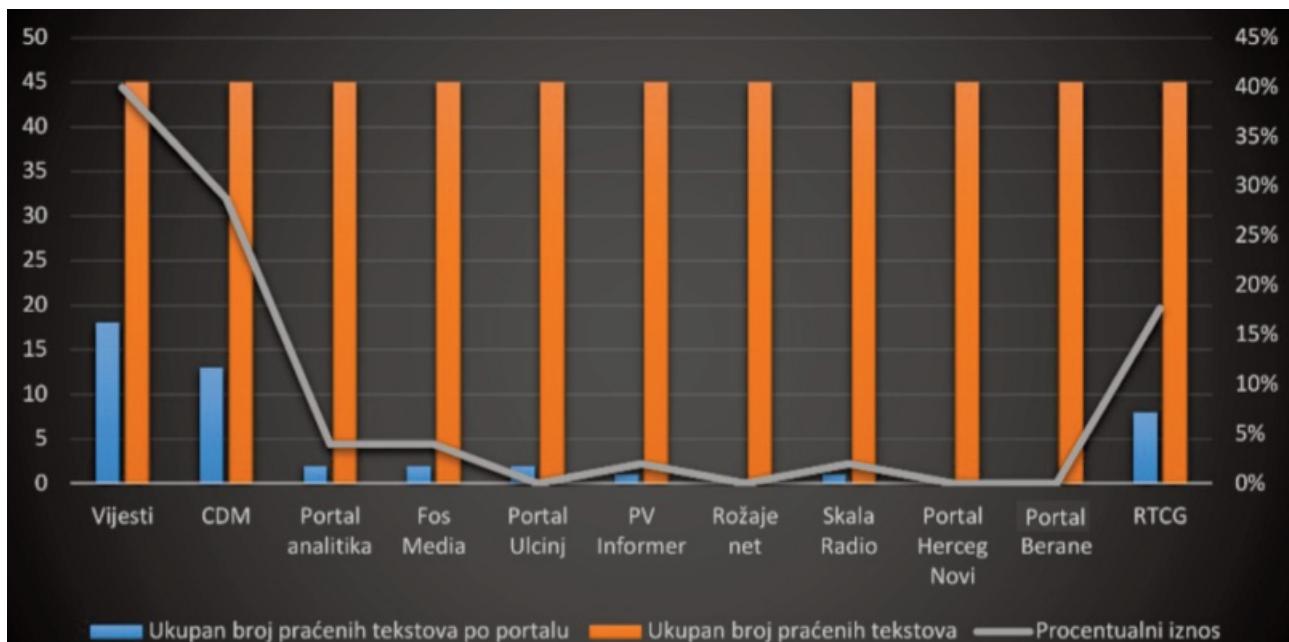
U periodu od 01.03. do 31.03.2021. godine, Građanska alijansa je pratila 5 (pet) nacionalnih portala i to: RTCG, Vijesti, CDM, Portal Analitika i Fos Media, kao i 6 (šest) portala na lokalnom nivou i to: Portal Ulcinj, PV informer, Rožaje net, Skala radio Kotor, Portal Berane i Portal Herceg Novi.

Osim portala, Građanska alijansa je pratila i komentare na društvenim mrežama navedenih medija.

II PODACI

U navedenim medijima, u datom periodu obrađeno je 45 tekstova koji su izazvali reakcije čitalaca. Mora se istaći da sami tekstovi u sebi nisu sadržali elemente govora mržnje prema ranjivim kategorijama, već su komentari ispod obrađenih tekstova sadržali lične stavove čitalaca.

U nastavku izvještaja, kroz grafikone i njihovo obrazloženje, biće predstavljena ključna zapožanja monitoringa za mjesec mart.

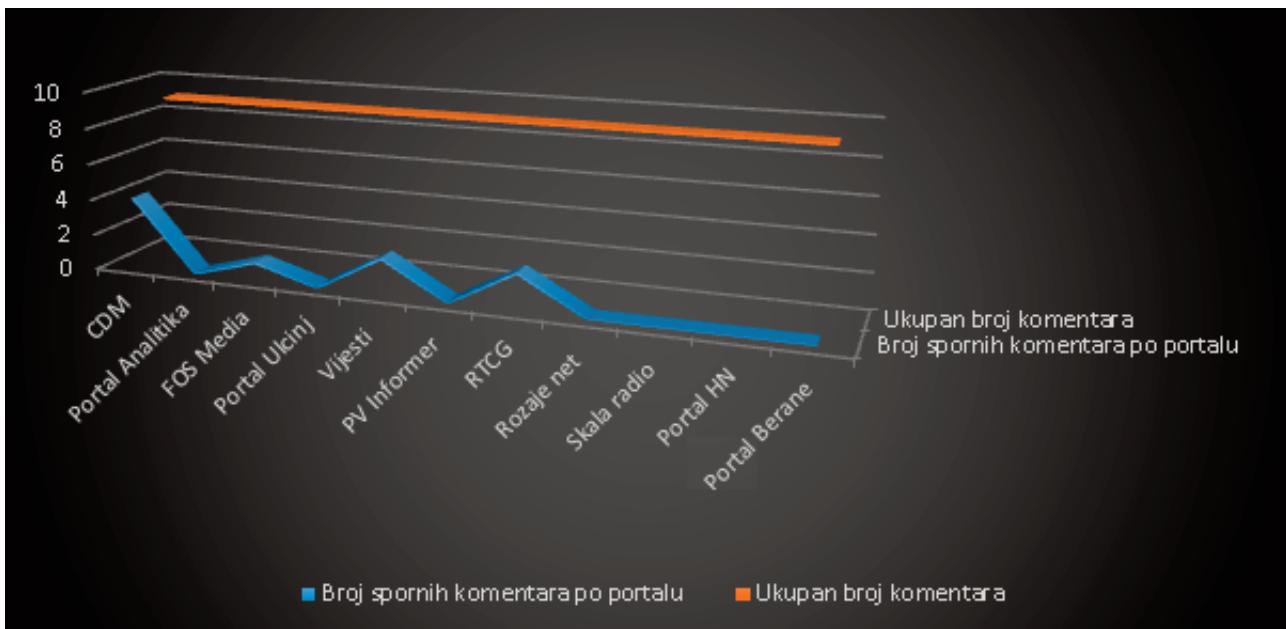

Grafikon 1 – Broj tekstova po medijima

Grafikon 1. prikazuje koliko je tekstova izazvalo reakcije čitalaca da daju svoj stav i mišljenje na osnovu sadržine teksta, broj tekstova po praćenim portalima kao i procentualni iznos.

Od objavljenih 45 tekstova, portal Vijesti je objavio 18, odnosno 40% od ukupnih tekstova. CDM je objavio 13, što čini 28,8 %, a RTCG 8 ili 17,7%. Portal Analitika i Fos Media su objavili po 2 teksta što u procentima iznosi po 4%. PV informer i Skala Radio su u posmatranom periodu imali po 1 objavljen tekst ili po 2%, dok Rožaje Net, Portal Berane i Portal Herceg Novi nisu objavili nijedan tekst o ranjivim kategorijama i nijedan njihov tekst nije sadržao komentare čitalaca koji su vezani za ranjive grupe koje pratimo.

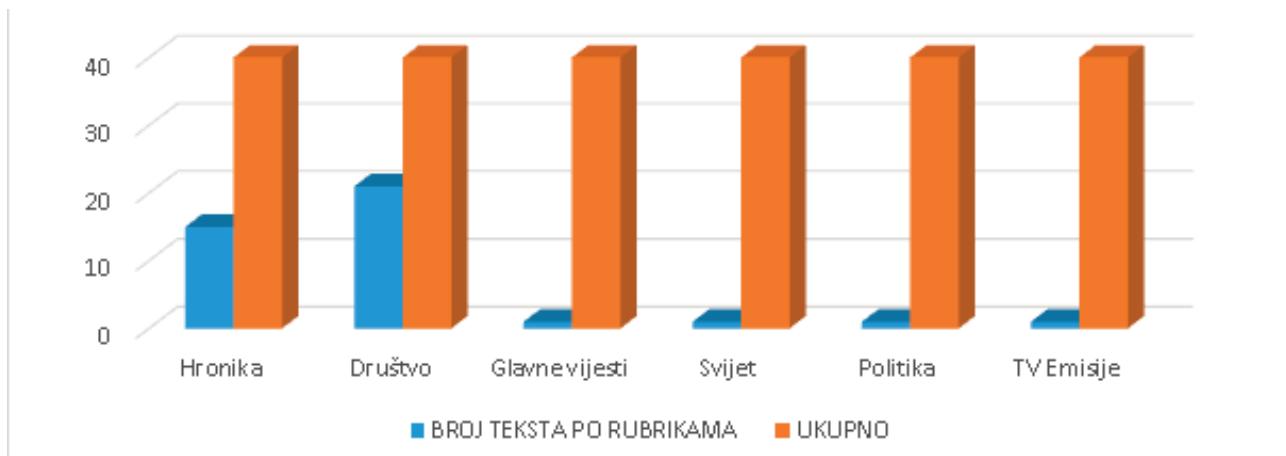
Na portalima su, osim tekstova u vezi ranjivih grupa, praćeni i komentari, odnosno reakcije čitalaca koje su se odnosile na ranjive kategorije.

Grafikon 1.1: Broj spornih komentara po portalu

Ukupno je bilo 9 komentara koji su se odnosili na ranjive grupe. Na grafikonu 1.1 možemo da vidimo kako su ti komentari bili raspoređeni po portalima. Najviše komentara našlo se na portalu CDM, ukupno 4. RTCG i portal Vijesti su imali po 2 komenata, a portal Fos Media 1. Na ostalim portalima nije bilo pisanih reakcija čitalaca.

Prilikom monitoringa, obratili smo i pažnju na rubrike u kojima se objavljaju tekstovi o ranjivim grupama.

Grafikon 2: Broj tekstova po rubrikama

Grafikon 2 daje prikaz rubrika u kojima su objavljivani tekstovi. Prema monitoringu, najviše tekstova se našlo u rubrici „Društvo“, ukupno 21 tekst. U rubrici „Hronika“ bilo je 15 tekstova, dok su rubrike „Glavne vijesti“, „Svet“, „Politika“ i „TV emisije“ imale po 1 objavljen tekstu.

Ostale rubrike nisu sadržale ni tekstove ni komentare koji su se odnosili na ranjive grupe.

Osim ovih rubrika, na društvenim mrežama su se mogle naći reakcije čitalaca i njihovi stavovi u pogledu na ranjive grupe i to konkretno na društvenoj mreži Facebook. Osim komentara koji su bili na praćenim portalima, imali smo priliku da evidentiramo govor mržnje prema pripadnicima ranjivih kategorija i na privatnim profilima.

Na priloženim fotografijama, u komentarima koji se nalaze na privatnom Facebook profilu, imamo izjave govora mržnje na račun pripadnika LGBTQ zajednice.

The first screenshot shows a comment from Miodrag Misko Nikolic: "Ja bi mu pendrek zabio u prkno, da zampanti kad ce lagat i izmisljat 😂" with three laughing emojis. Below it is a reply from Zoran Lekovic: "Miodrag Misko Nikolic nemoj, to je uvreda, brisi molim te". The second screenshot shows a comment from Goran Vukcevic: "MALJEM U VUGLA I KRAJ" followed by a reply from Aleksandar Čarapić: "Goran Vukcevic ima i gorija od pedera gagahahahahaha". Both screenshots include like and reply counts.

Kao što je već navedeno, pratili smo ove portale i na društvenim mrežama. Tu je забележено неколико коментара неprimjerenog sadržaja upućenog pripadnicima albanske nacionalnosti. Komentar je ostavljan na portalu RTCG, ispod objave „Riječ više“ – Sead Sadiković. Na fotografijama se može vidjeti objava i komentar.

A Facebook post from RTCG Portal. The post contains a quote from Sead Sadiković: "Par modrica više su isplivale jutros na površinu, ali jedna je povelika, a ne vidi se, ona je na duši što se sve ovo zbiva. Ta crnogorska zastava kojom su zaista htjeli žestoko da me oštete, nišanili su pravo u glavu onom šipkom, izbjegao sam udarac. Ostala je samo mala ogrebotina, ali tu sam crnogorsku zastavu ja donio u Bijelo Polje 1992." Below the quote is the name "Sead Sadiković (novinar)". The post has 65 comments and 6 shares. A series of comments follow:

- Safet Seferi: "A zaboravio si Seade taj osjecaj odavno, u zadnjim godinama vise si stajao ispod Srpske zastave. Ja sam Albanac, imam svoju nacionalnu zastavu na koju sam jako ponosan ali imam i zastavu svoje drzave Crne Gore koju maksimalno postujem, imam i drzavu Crnu Goru za koju sam spremjan i da izginem ako treba, drzavu za koju sam se zalagao i 90-ih i 2006 i danas i tako ce bit do kad budem ziv, a ti Sa... Prikaži još" (18 min, 7 likes)
- Dragomir Jakšić: "Ti sipac cuti, ja sam srbin i jebacemo vas kad ocemo.." (15 min, 1 like)
- Safet Seferi: "Dragomir Jakšić je, ali smo "vas" i je, acemo "vas" kad god nam se cefne, vazda je tako bilo, primjera radi samo ja sam kresnuo jedno 5 Srbijanke do sada a gdje su ostali" (8 min, 1 like)

U oba komentara jasno se primjećuje govor mržnje koji je ispoljen prema pripadnicima al-banske i srpske nacionalnosti. Komentari su uklonjeni u zakonskom roku od strane urednika i Građanska alijansa je pozdravlila ovakvo djelovanje i ažurnost.

Na portalu Fos Media, odnosno na njihovoj stranici na društvenoj mreži Facebook, nalazi se komentar u kojem se primjećuje govor mržnje prema pripadnicima crnogorske nacionalnosti, što je prikazano na slici ispod.

FOS Media
4 h ·

"Ne samo ovih 26, pred vratima naše Crkve čekaju i drugi klirici i monasi da se stave u službu Bogu i narodu, ali se ne usuđujemo da ih prihvatimo. U novim okolnostima ne dobijamo ni tih 4,200 eura, što je dovelo u pitanje naše poslanje, zato apelujemo na Crnogorce i Crnogorke u zemlji i rasijanju: pokažite odgovornost i jedinstvo i pomognite našu CPC", kazao je Mihailo.

fosmedia.me
"Crnogorci i Crnogorke, pomozite našoj CPC"

135 41 komentara · 3 deljenja

Жаро Марковић
...боги вас Оурац какве сте транье
'мирашеве можете се потурчити...тамо он
било пара...нонако сте циркусанти и
клошарн...

2 h Свија ми се Одговори 3

Лав Ивановић
Жаро Марковић Nisu prđofili ka
vasi .Vi ste fasistička organizacija .

2 h Свија ми се Одговори 3

Жаро Марковић
Лав Ивановић ај сад МРШ

2 h Свија ми се Одговори 3

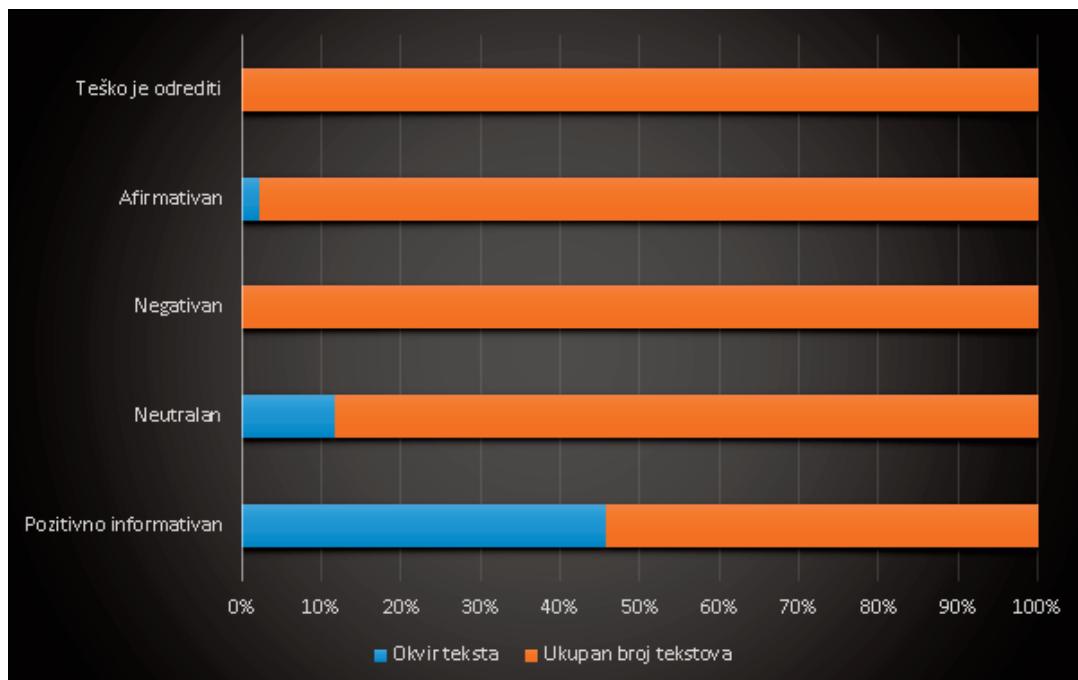
Лав Ивановић
Жаро Марковић Svetosavci
prđoslavci 😊😊😊

2 h Свија ми се Одговори 2

Emilio Graviria
Лав Ивановић ti mi djelujes
pametan 😅 da nijesi komita?

2 h Свија ми се Одговори 1

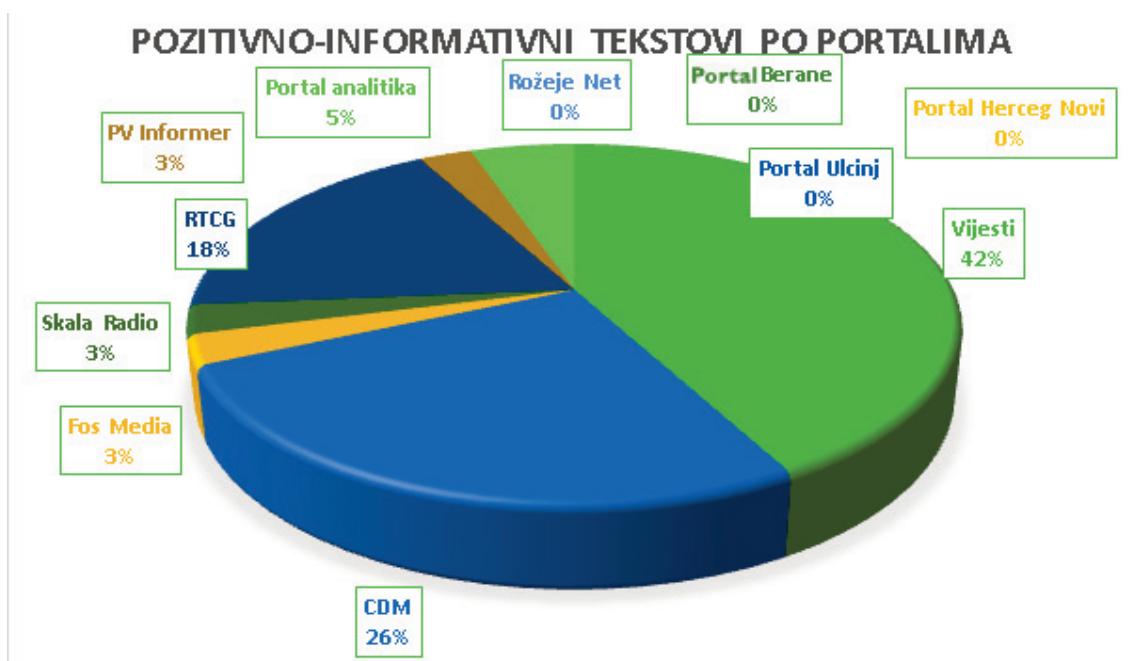
Monitoringom je obuhvaćen i okvir teksta. Analiziran je tip i intonacija tekstova koji su objavljeni. Intonacija teksta je utvrđivana kao neutralna, pozitivno-informativna, afirmativna i kategorija „teško je odrediti“ na osnovu pisanja novinara o temi i uređenja teksta (napomena: citati sagovornika koji su u negativnom tonu u odnosu na ranjive grupe ne znači apriori da je tekst negativno intoniran). Pored ovih intonacija primjećena je i negativna intonacija teksta.

Grafikon 3.: Okvir teksta

Kao što se može vidjeti na grafikonu broj 3. najviše je bilo pozitivno-informativnih tekstova i to 38 od ukupno 45 obrađenih tekstova. Neutralnih tekstova je bilo 6 i afirmativnih 1. Ostalih intonacija nije bilo u obrađenim tekstovima.

S obzirom na to da je pozitivno-informativnih tekstova bilo najviše, na sljedećem grafikonu možete vidjeti kako su tekstovi bili raspoređeni po medijima.

Grafikon 4.: Pozitivno-informativni tekstovi po portalima

Na grafikonu 4 je prikaz pozitivno-informativnih tekstova u procentima po portalima. Portal Vijesti je imao 16 tekstova, što iznosi 42%. CDM je objavio 10 pozitivno-informativnih tekstova, što u procentima iznosi 26%. Portal RTCG je imao 7 teksta, odnosno 18%. Portal Analitika je imao 2 teksta, odnosno 5%. Skala Radio i PV informer imali su po 1 pozitivno-informativni tekst, što je 3%, dok ostali portali nisu imali pozitivno-informativnih tekstova.

Jedan od primjera pozitivno-informativnih tekstova je i tekst „Ustanovljene činjenice su ukazale na to da je naš štićenik sam sebi nanio povrede“ ([link](#))¹.

---

¹ https://fosmedia.me/infos/drustvo/ustanovljene-cinjenice-su-ukazale-na-to-da-je-nas-sticenik-sam-sebi-nanio-povrede?fbclid=IwAR0f5N1IJ_p7ILoOhNCjXQ3Zqac2YI5q5cQ5BnGP5UiBJSM598_oiA64I0

III ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Kao i u prethodnom periodu našeg monitoringa i u ovom je nastavljena praksa da mediji objavljaju mali broj tekstova o manjinama i o ranjivim kategorijama.

Mediji koje smo pratili nisu objavljivali tekstove koji su sadržali govor mržnje i nisu objavljivali lažne vijesti koje se odnose na ranjive grupe u koje spadaju Romi i drugi manjinski narodi, LGBTQ, osobe sa invaliditetom, migranti i drugi.

Ipak registrovali smo govor mržnje na društvenim mrežama i to na privatnim FB profilima upućen pripadnicima LGBTQ zajednice. Ovi komentari su nastali nakon informisanja javnosti o incidentu povređivanja pripadnika LGBTQ populacije.

Takođe, registrovali smo govor mržnje i na FB komentarima na stranici RTCG po nacionalnoj osnovi, ali je moderator stranice izbrisao komentare u skladu sa zakonskim rokovima, što pozdravljamo.

Takođe, na stranici FOS Media smo registrovali govor mržnje na vjerskoj osnovi.

Rast pozitivno-informativnih tekstova u ovom mjesecu smatramo ohrabrujućim, ali i dalje to nije dovoljan napredak imajući u vidu ukupan broj tekstova 45 u kojima se pisalo o ranjivim grupama. U ovom mjesecu je objavljeno 38 pozitivno-informativnih tekstova.

Kada su u pitanju negativni tekstovi pozdravljamo činjenicu da 11 portala koje pratimo nijesu objavili ni jedan negativan tekst.

Preporučujemo medijima da u svom radu objavljaju više afirmativnih i pozitivno-informativnih tekstova o manjinama i ranjivim grupama, zbog izražene etničke distance i ugroženog položaja ranjivih grupa.